

Monitoring-onderzoek Amerikaans vuilbroed een succes

Elbarte Kamp, Marleen Boerjan

Het jaar is alweer zes maanden oud, de eerste uitbraken van Amerikaans vuilbroed (AVB) zijn bekend en aangepakt. Twee redenen om eens bij het ID-DLO navraag te doen over de stand van zaken met betrekking tot het monitoringsonderzoek AVB. Het is echter nu reeds duidelijk dat het onderzoek succesvol zal zijn omdat vele imkers, verspreid over het gehele land, voederkransmonsters hebben ingestuurd.

Het doel van het monitoring-onderzoek is op de eerste plaats een goed overzicht te krijgen van de verspreiding van de sporen van *Paenibacillus larvae*, de veroorzaker van AVB in Nederlandse bijenvolken.

Als tweede helpt het monitoring-onderzoek bij het vroegtijdig opsporen van infectiehaarden. Op de laatste plaats kan onnodige verspreiding van AVB voorkomen worden.

Aantal inzendingen

Tot nu toe hebben 1.160 imkers in totaal 1.505 voederkransmonsters ingezonden voor onderzoek. De meeste voederkransmonsters waren verzamelmonsters van 5 tot 6 volken. Hoewel dit nog niet precies is uitgezocht is onze eerste indruk dat deze imkers uit het gehele land komen en daarom verwachten we op het eind van dit jaar een betrouwbaar beeld te hebben van de verspreiding sporen van *P. larvae* in Nederlandse bijenvolken.

Resultaten van het onderzoek

In verreweg de meeste monsters, namelijk 1.477 is geen *P. larvae* aangetoond. Enkele monsters (17) waren ongeschikt voor onderzoek. Deze monsters bevatten zoveel sporen van andere bacteriën dan *P. larvae*, dat het onmogelijk is hier een *P. larvae* tussen te herkennen. In slechts 11 monsters is *P. larvae* aangetoond. Drie daarvan waren afkomstig van drie imkers uit Emmen en andere uit Amsterdam, Boxtel, Edam, Naaldwijk, Utrecht, Terschelling, Tiel en Vogelwaarde. De monsters van imkers uit Emmen, Boxtel, Edam en Amsterdam bevatten veel *P. larvae* sporen, het monster van de imker uit Vogelwaarde bevatte weinig sporen terwijl de monsters van imkers uit Naaldwijk, Utrecht, Terschelling en Tiel maar erg weinig sporen bevatten.

Het vervolg na een positieve uitslag

Wij hebben geprobeerd elke imker binnen 14 dagen

een uitslag te geven. Meestal was dat een goed bericht: er zijn geen sporen aangetoond. Als er wel sporen zijn aangetoond dan krijgt ook de Rijksdienst voor de keuring van Vee en Vlees (RVV) bericht. U krijgt dan bezoek van medewerkers van de RVV die komen de volken controleren op klinische verschijnselen in het broed en nemen voederkransmonsters van de individuele volken. Dit is onafhankelijk van het aantal gevonden sporen. Bij een gering aantal sporen is er meestal nog niets aan de hand omdat er aan het broed zelf niets te zien is. Wel moet de volken goed in de gaten gehouden worden. Immers, ook één spore kan zich snel in het broed tot honderden sporen vermenigvuldigen met alle gevolgen van dien. Bij dit herhalingsonderzoek werd in de monsters van de imkers uit Utrecht, Naaldwijk, en Tiel geen *Paenibacillus larvae* aangetoond. De resultaten van de imker uit Terschelling zijn nog niet bekend. Dat het tweede onderzoek negatief verloopt kan heel goed want als er erg weinig sporen in de monsters zitten dan speelt toeval een relatief grote rol bij het al of niet aan tonen. In Emmen, Boxtel en Edam bleek sprake te zijn van klinisch vuilbroed. Dankzij dit monitoringonderzoek is dit in een vroeg stadium ontdekt en vóórdat de imker herkende dat zijn/haar bijen vuilbroed hadden. Hopelijk hebben wij hierdoor verbreiding kunnen beperken en blijft de schade beperkt. Inmiddels is hier de reguliere vuilbroed bestrijding door de RVV in volle gang.

Oproep

Het is duidelijk dat het monitoringsonderzoek reeds haar vruchten afwerpt. Verwacht wordt dat er nog meer monsters worden ingezonden. Advies: het is raadzaam om nogmaals een voederkransmonster te laten onderzoeken als er in het voorjaarsmonster een gering aantal sporen is gevonden, ook al zijn de volken niet ziek.

Analiste bij het ID-DLO ent de voedingsbodems met een klein deel van het voederkransmonster nadat dit goed is gemengd.
Foto: Henk de Vries, ID-DLO